

Експертно мнение по кръгла маса на тема "Ползите от образователната интеграция и приемането на различието"

проф. д-р Мария Алексиева, декан на ЦХН към БСУ

Принципът за осигуряване на равен достъп до качествено образование за всички деца е основополагащ за интеркултурното образование и е съобразен с различната степен на социална интеграция на отделните етнически малцинства. Една от основните стъпки към образователната интеграция и приемането на различието е формирането на загрижена общност, чието единство на ценности, образователни цели, действия и взаимодействия гарантира успеха на учебно-възпитателния процес в мултикултурна среда. Свързването на конкретните действия и ценностите може да се окаже най-прагматичната стъпка в стремежа към модернизиране на училищната политика в областта на интеркултурното образование.

Равните права обуславят равни отговорности и равен шанс по пътя на индивидуалното развитие. С особена сила това се отнася за образованието и социалната интеграция на етническите малцинства в България. Образованието придобива особено важна за бъдещата им личностна позиция и трудова реализация. Най-често етнокултурните различия на представители на доминирани общности се възприемат по-скоро като дефицит и бариера пред успешното функциониране и интегриране. Директно и индиректно участие в този процес имат степента на готовност и мотивация за училищно обучение, процесите на училищна социализация, взаимоотношенията с връстниците, съдържанието на образованието и др.

В училищната институция интеграционният процес се изгражда и осъществява от училищното ръководство, екипа от учители, административен и помощен персонал, родители, представители на други държавни институции, социални партньори и НПО, които имат отношение към процеса на образователна интеграция. При изграждането на мултикултурна образователна среда е нужно да се преодолеят бариерите, които пречат на училищните и педагогическите екипи да споделят идеи и практики, свързани с образователната интеграция (най-вече на ромските деца) с други екипи и представители на други институции. Училищата и педагозите да работят заедно със специалисти от други институции и да допринасят за развитието на загрижена общност.

За да се постигне работеща мултикултурна образователна среда е нужно да се проучат нуждите, да се организират на квалификационни обучения за учителите според регистрираните нужди, да се изгради мултикултурна образователна среда и да се включи семейството в този процес. Проучването на нуждите е свързано със задълбочен анализ на средата за учене в съответната образователна институция, прилагане на индивидуален подход от учителите в хода на педагогическите взаимодействия, ниво на социална адаптация, партньорство със семействата на учениците, които се обучават в съответното училище, степен и параметри на сътрудничеството с държавни и социални институции и неправителствени организации, с които училището си партнира. Организирането на квалификационни обучения за учителите е свързано с подготовката на педагогическите специалисти за работа с деца от различен етнически произход. Изграждането на мултикултурна образователна среда е както създадената социално-педагогическа среда за учене и подготовка на децата за училище, така и образователното пространство, където се създава положителна нагласа към различните култури, доминира атмосфера на уважение и доверие и се прилагат подходи, които признават и отчитат спецификата на

разнообразието. Включването на родителите на децата с различен мултиетнически произход в работата на образователната институция е процес на реализация на връзки и отношения, процес на формиране на нагласи.